EPISTOLA
IN HUNGARIAM
Roma miſſa die 10. Septembris
Anno MDCXCV.

A D

ILLUSTRISSIMUM

COMITEM N.
CÆSARIANORUM
Militum contra Turcas
Præfecto.

R O M Æ,
Typis Joannis Jacobi Komarek Bohemi, propè SS. Vincentium
& Anaſtaſium in Trivio. 1695.
SUPERIORUM PERMISSU.

Illustrissime Domine.

ARMATAS dum inter Acies bellici Apparatus tuis oculis undequaque obversantur, Comes Illustrissime, ac inter Martiales Tympanorum Tubarumque strepitus quies tibi denegatur, assiduè ab illis excitatus, ut palmarum manipulos colligas, quibus Cæsareum diadema magis in dies exornetur; gratam tibi fore putavi, brevem enarrationem eorum, quæ Romæ gesta sunt à duobus excelsæ indolis Iuvenibus in hoc Collegio Germanico, & Hungarico Alumnis, qui Augustissimi Cæsaris triumphos augere conati sunt suis litterariis laboribus, ob quos, Theologico cursu feliciter peracto, Doctorum Laureas sibi demeruerunt; quorum alter ad pedes Summi Pontificis INNOCENTII XII. provolutus, alter vero ante Solium Regis Romanorum, quibus ambo suos animos perpetuum in obsequium cum ipsa Laurea litarunt.

Utriusque triumphus adeo magnifico apparatu celebratus est, ut Roma ipsa, cui nihil nouum solet accidere, nullum illi similem à se visum, ac in Collegio Romano celebratum umquam fuisse fateatur, cum post sua studia bonarum Artium Sectatores simili Laurea fuerunt insigniti, & suorum ingeniorum argumenta præbentes, nobiles stipantium virorum catervas, pari animorum generositate delectare studuerunt. Totam utriusque rei seriem tibi breviter exponam.

Die igitur quinta hujus mensis ejus generis decus obtinuit sub auspiciis INNOCENTII XII. Comes Emericus Csaky de Keresztszek, Dominus Sepusiensis in Hungaria, Abbas Mitratus B. Mariæ de Curru, & Cathedralis Agriæ Canonicus, cujus excelsi animi dotes cæteris, à nobilissima progenie habitis, longè præcellunt. Hic, peracto Philosophiæ curriculo suos conatus Viennæ dicaverat Augustissimo Imperatori in publicis Thesibus propugnatis, quos pretiosa Cruce adamantibus exornata Cæsar ipse condecoravit. Deinde Sacræ Theologiæ adeò felici progressu Romæ studuit, ut in Collegio Societatis Jesu universas ejus Theses tribus integris horis publicè propugnandis exposuerit, atque ingenio suo difficultates omnes, ab insignibus Theologiæ Magistris objectas enodaverit, quamobrem illum Laurea dignissimum esse unanimi consensu omnes acclamarunt. Ut igitur illam consequeretur eo cum decore, qui illi debebatur, multoque magis Summum decebat Pontificem, qui suis auspiciis ea insigniri posse perhumaniter concesserat, magnificum Templum, D. Ignatio dicatum, & Collegio Romano conjunctum, exornari decretum est.

Ut magnificentissimè hoc peragi posset Eminentissimus, & Reverendissimus Cardinalis Otthobonus S.R.E. Vicecancellarius ejusdem Collegii Germanici, & Hungarici Protector, spontanea sui animi magnanimitate innumera obtulit serica vela, omnia insuper pretiosa peristromata, quorum largitione abundè indicavit venerationem, qua Summum Pontificem prosequitur hic S.R.E. Purpuratus Princeps, ac Regium animum de omnibus benemerendi cupidum, & bonarum artium beneficentissimum Promotorem.

Hujus igitur Templi navem medianam palmis ducentis in longitudine extensam, centumque aliis à solo elevatam exornarunt. Quatuor ejus dupplicatæ Parastatæ, hinc inde dispositæ, Damascenis velis, colore purpureo saturatis, aureisque lineis interdistinctis tegebantur ab ima basi ad capitulum usque, sub quo pendebat villosa tela sericis filis compacta, & aureis laciniis condecorata. Spatia quæ inter parastatas Templi Sacella efformant pretiosa peristromata occludebant, quibus sericæ & aureæ laciniæ jungebantur.

Epistilium Capitulis impositum, & zona sub coronice Damascenam, & purpuream vestem sustinebant, sericis cincinnis aureisque nodis nobili artificio circumligatam. E corona circumquaque pendebat villosum sericum aureo limbo condecoratum.

Tota deinde Basis, cui arcuatus Templi paries incumbit; partim sub sericis Damascenis, partim sub vario peristromate, pretiosoque peripetasmate latebat, totusque Templi paries discoloribus vestibus ditatus sub fornice, in quo P. Andræas à Puteo Societatis Jesu pictor eximius Sancti Ignatii Lojolæ triumphos coloribus expresserat, magnificum, ac pretiosum theatrum efformabat.

In ejus medio Solium Pontificium collocarunt, septem gradibus serico & conchyliato peristromate condecoratis, à solo elevatum, cui Summi Pontificis adoranda effigies imminebat, aurea corona circumdata, sub spatiosa umbella, quam ex aureo villosoque attalico artifex manus efformaverat.

Contra Solium cathedra, videbatur cum mensa, villosa veste serica aureis fasciolis distincta circumtecta, è quibus Comes Laureatus Difficultatum sibi oppositarum solutione, & Sacræ Scripturæ explanatione omnibus indicaturus erat eximii sui ingenii argumenta.

In latere sinistro, Solio Pontificio propinquo, aderat sedes attalico opere exornata, & à pavimento aliquantulum elevata, in qua Eminentissimus Cardinalis Spada adfuturus erat, ut vices Summi Pontificis gerens, honoribus Illustrissimum Comitem cumularet. Aderant non valdè ab ea Sede dissiti P. Angelus Alamanni Rector Collegii Romani, & Pontificius ad Episcopales Dignitates Examinator, P. Bartholomæus Carrenno olim in Hispania deinde Romæ Sacræ Theologiæ Magister, modò studiorum in Collegio Romano Præfectus, aderant cæteri Sac. Theologiæ Professores, Notarius insuper qui collatam Lauream publicis tabulis erat traditurus.

Plus-

Plusquam trecentas sedes insuper posuerunt pluribus in circulis dispositas, quas Romanæ Aulæ Præsules, Religiosorum Ordinum Generales, diversique Nobiles Viri occuparunt, ut Summo Pontifici obsequium, & Comiti Candidato Amorem significarent.

Concionem totam claudebant Nobilissimi suggestus, deauratis, cancellis coronati, è quibus non visi, Nobile theatrum inspiciebant septem S. R. E. Purpurati, scilicet Eminentissimi Sacchettus, Dada, Pamphilius, Goes, Otthobonus, Albanus, & Bichius, quorum Præsentia splendorem addidit, ac decus. Adfuerunt etiam Excellentiss. Principes Pamphilius, Livius Odescalchus, Antonius Otthobonus, Illustriss. Orator Bononiensis Tanara frater Illustriss. Legati Pontificii ad Imperatorem, Regius Lusitani Regni Minister, innumerique tum Romani, tum exteri Proceres, quos omnes Magnifici theatri decor maximoperè delectabat.

Advenientem deinde Eminentissimum Cardinalem Spadam à Summo Pontifice missum, Armonicus plausus excepit, quem ultra centum Musices instrumenta efformarunt. Interim octo Nobilissimi Collegii Germanici Alumni flores suavissimos in labris argenteis circumstantibus obtulerunt, simul cum libello, tres Dialogos impressos continente, quos successivè musicis concentibus enunciatos audituri erant, iisdemque enarratos Regni Hungarici triumphos, quos in Quirinali Colle Roma celebrabat.

Exordiente postea Illustrissimo Comite eleganti Præfatione tacuerunt omnes, omnesque vividam ejus & excelsam animi Indolem admirati, plausu illum exceperunt, quem nova Musicorum Instrumentorum Harmonia duplicavit. Ea absoluta Sacræ Theologiæ difficultates proposuit Comes earumque solutiones acri ac sublimi ingenio breviter subdens, objectaque à præceptoribus in contrarium argumenta promptè solvens eruditam mentem suam feliciter aperuit, & Laureæ Doctoralis meritum indicavit.

Theologicas Theses amplissima in pagina exaratas magno cum plausu omnes exceperunt, qua nullam multorum annorum decursu elegantiorem vidi, tum ob delineamentorum excellentiam, tum ob eximiam sculpturæ artem, tum denique ob ingeniosam dispositionem, quibus cœteris antecellit.

Adeo spatiosa illa est, ut viginti palmorum circuitu comprehendatur. In hoc amplo spatio Ecclesiæ Romanæ in Regno Hungarico triumphi hoc modo egregiè repræsentantur. Regia mulier, Hungariam exprimens, ante Solium adest genuflexa, sibi à Religione indicatum, in quo Fœmina Ecclesiam Romanam significans, Pontificia Thiara redimita, illam benignè excipit: Hungariam comitantur ejus Provinciæ fœmineo pariter sub amictu expressæ, variique Viri ab Othomannica Impietate Sacris Episcoporum infulis orbati, hilari tamen vultu adstantes, dum deperditas Ecclesiarum dignitates sibi reddi animadvertunt, sacris in insignibus indicatas, quæ Ephebi, Solium Ecclesiæ stipantes, aureis in labris offerunt. Hæc omnia expressa fuerant inter binas solidasque parastatas, è quibus Arma ac Militaria trophæa

simul

ſimul colligata pendent, inter quæ varia clypeorum fragmenta, exhibentia debellatas arces, expugnatoſque hoſtes, quorum pondus certatim pueruli ludibundi ſuſtinere conantur. Nudi ſub his & catenis devincti gemunt duo ex acie Turcica Viri, in quorum medio elegantem Epiſtolam nuncupatoriam Summo Pontifici INNOCENTIO XII. inſcriptam clypeus exornatus oſtentat.

Epyſtilio Paraſtatis impoſito columniſque ſuffulto imminent tres Virtutes Theologales, quarum ſingulæ ſui animi gaudium ſignificant ob incrementa, quibus in terris earum gloria augetur, ſcilicet favente Imperatore LEOPOLDO Fides, JOSEPHO Rege Hungariæ Spes, Charitas denique Summo Pontifice INNOCENTIO, vero pauperum parente, quorum trium ad vivum expreſſas imagines ſupradictæ Virtutes manu præſeferunt.

Non deeſt propè limbum folii Gentilitium Comitis Stemma, quod aurea corona redimitum ac palmis, caput Tartari oſtentat, tamquam Victoriarum trophæum, quas è Tartarorum aciebus hujus Nobiliſſimæ Familiæ Duces retulerunt. Omnia hæc diligentiſſimè concinnèque Romæ delineavit ſuo eleganti calamo D. Joannes Baptiſta Lenardi, qui hoc in opere clariſſimè ſignificavit, qua excellentia in pingendi arte ſit præditus; nec minorem laudem retulit ex inciſione D. Arnoldus Vanweſterhout Sereniſs. Principis Etruriæ Inciſor, qui pari delineandi, ac incidendi peritia cæteris in Italia præcellit.

Concertatione litteraria abſoluta canoræ Muſicorum voces in Dialogiſmi forma diſtributæ Romam, Hungariam, Tiberim, Furoremque cùm Militum, & Nympharum Choris loquentes effinxerunt, eorumque verba modò acutis modò gravibus, variiſque inflexis ſpiritibus, ſuſpiriis, motis, crebriſque varietatibus prolata, Symphoniaci ſonus comitabantur, quorum aliqui, quietem è fidicinibus conciliantes, aliqui verò ad pugnas ex tibiis militaribus lituiſque irritantes, omnium aures mirificè delectabant, nec oculis voluptas deerat, dum fidicinum decuriæ muſicas voces modulantes, majorumque fidium moderatores omnes in ſemicirculari Theatro, in plures ordines gradatim diſtributi apparebant, qui omnes ſuas voces, ac ſonus moderabantur ad numeros, ſibi propoſitos à D. Joſepho Octavio Pitone totius concentus moderatore ſupra Gentilitia Stemmata Summi Pontificis, quæ inter Palmas cianeis coloribus expreſſas decorem afferebant, & ornatum.

Poſt concentus harmonicos P. Bartholomæus Carrenno Studiorum Præfectus orationem pari brevitate ac elegantia concinnatam enunciavit, qua ad mentem Comitis revocavit ejus Regii Sanguinis decora, quem à primis Hungarici Regni Dominatoribus hauſit, ut Proavos ſuos, interrupta nunquam ſerie in Catholica Fide conſtantes, imitaretur, ingenteſque ſpiritus conciperet, quibus, ut illi, Hæreticam pravitatem infringere conaretur, à Parente non degener, qui ob inſignem ſuam Virtutem à Conſilio eſt Sereniſſimi Imperatoris, & in Hungarico Regno Proregi proximus Adminiſter; Lauream deinde Doctoris obtulit, quam ſuis litterariis laboribus ſibi demeruerat.

Ac-

Accessit propterea Comes, & ante Salvatoris Crucifixi imaginem genuflexus, juxta Ritum à Sacris Conciliis præscriptum, Fidei Catholicæ Professionem adeò devotè, & vivida cum pietate enunciavit, ut omnium animos pari veneratione ac amore sibi devinxerit. Fidei Professione absoluta idem Studiorum Præfectus, à P. Thyrso Gonzalez Societatis Jesu Præposito Generali præsenti deputatus, suffragiis Examinatorum auditis, ex vi Bullarum Pii IV. & Gregorii XIII. Laurea Doctoris Comitem insignivit, privilegia omnia illi communicans, ritu ac cœremoniis ab iisdem Pontificibus præscriptis.

Rediit ad suam Sedem Comes Laureatus inter duos Collegii Germanici Alumnos, qui semper illum comitabantur, illique totius Nobilissimi Theatri plausus congeminarunt Musicorum voces, quæ simul ejus laudes cecinerunt, ac triumphos Fidei Romanæ in Hungarico Regno relatos.

Tacentibus organis musicisque concentibus Doctor Laureatus Sacræ Scripturæ explanationem enunciavit è Cathedra adeo eleganti ac fœlici eloquentia, ut omnium æstimationem auxerit, amoremque erga se ipsum, ejus egregiis animi dotibus debitum.

Publico omnium nomine illum significavit Comes Colonitz Eminentissimi Card. Colonitz Strigoniensis Archiepiscopi dignissimus Nepos ejusdemque Collegii Hungarici Alumnus, brevi quidem sed elegantissimo sermone, in quo sua desideria expressit celebrandi Dotes Comitis Laureati, paremque animi sui dolorem, cum ob temporis angustias, ejusdemque Comitis modestiam, hoc sibi vetitum agnosceret. Dolorem tamen aliquantulum minuit animadvertens Majorum omnium decora in eo renasci, eosque in uno Nobilissimo germine, quasi ad vitam revocari, quibus in posterum totius Regni plausus iterum tribuerentur.

His vocibus excitati musicè concinentium Chori tertiam Dialogi partem suavissima vocum varietate cecinerunt, in quo Hungariæ de Turcica impietate triumphanti victricem coronam Roma donavit, dum Alumnum à se genitum Laurea Doctoris redimitum celebraret, sub fœlicissimis Auspiciis Sanctissimi Pontificis INNOCENTII XII. post exantlatos labores in ignorantiæ erroribus profligandis ad Romanæ Catholicæque Fidei perenne incrementum.

Consimilem Lauream consequutus fuerat Comes Paulus Zichy de Zichs perpetuus Dominus in Vasonkü Palota &c. Præpositus Sanctæ Mariæ ante Castrum Budense, & ejusdem Collegii Hungarici Alumnus sub Auspiciis JOSEPHI Primi Hungariæ, ac Romanorum Regis &c. qua occasione sui animi egregias dotes nobilemque indolem ostendit, necnon generosam munificentiam, in elargiendo Theologicas Theses in amplissima pagina exculptas, in qua Romanorum Rex in excelso Solio collocatus Regni Civitates sub specie mulierum expressas benignissimè excipiebat, singulas pro tributo cor ipsum offerentes, in amoris significationem, quo tantum Regem

pro-

prosequebantur; Quæ omnia D. Augustinus Scilla Pictor egregius optima delineatione disposuit.

Inter Musicos concentus ea Laurea insignitus fuit supradictus Comes in eodem Templo Sancto Ignatio dicato, & nobilissimis ornamentis ditato, inter quæ auro præfulgida peripetasmata videbantur, olim à Christina Suecorum Regina, nunc vero ab Excellentiss. Principe Livio Odescalcho possessa, qui in obsequium Regis Hungariæ illa concesserat. Comitis Laureati dotes, ac decora Nobilissimæ Concioni Comes Philippus Strasoldus exposuit. Serenissimi Regis personam exhibuit Eminentiss. Card. de Goes multorum Præsulum Corona stipatus, quorum plausibus Hungarici Regni gaudia, Austriæque triumphi additi fuere, musicis vocibus celebrati, cujus virtus invicta catenas dissoluit, in quibus Nobilissima Regina ob suam captivitatem lachrimabatur.

Itaque Roma litterario in Licæo dupplicatos triumphos vidit, illis non impares, in quibus antiqui Heroes Laureati Capitolium ascenderunt, qui certè suo fastu superbam mentem ostentare potuerunt, non vero merita horum duorum Nobilissimæ Indolis Juvenum adæquare.

Quis Tibi Illustriss. Comes Romanos plausus his diebus editos posset verbis explicare? Paucis me expediam referens, magnas tum Exterorum, tum Romanorum Civium catervas advenisse, ut magnificentissimum theatrum conspiceret in quo certatim de triumpho contenderunt, Musica, Liberalitas, Sapientia, Magnificentia, Modestia, VIRTUS denique Nobilissimâ Coronâ redimita.

FINIS.